

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomická aktivita

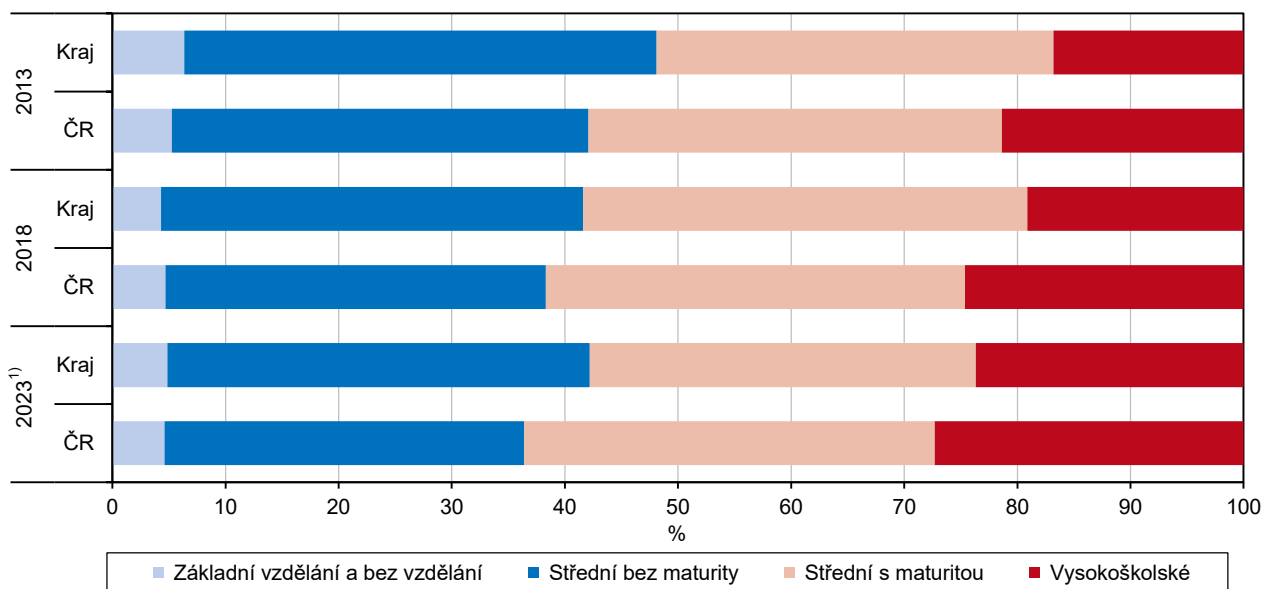
Osoby tvořící pracovní sílu a osoby mimo pracovní sílu.

Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál, tvoří pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu.

Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření. Výsledné údaje jsou tedy reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Graf 2. 1 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky

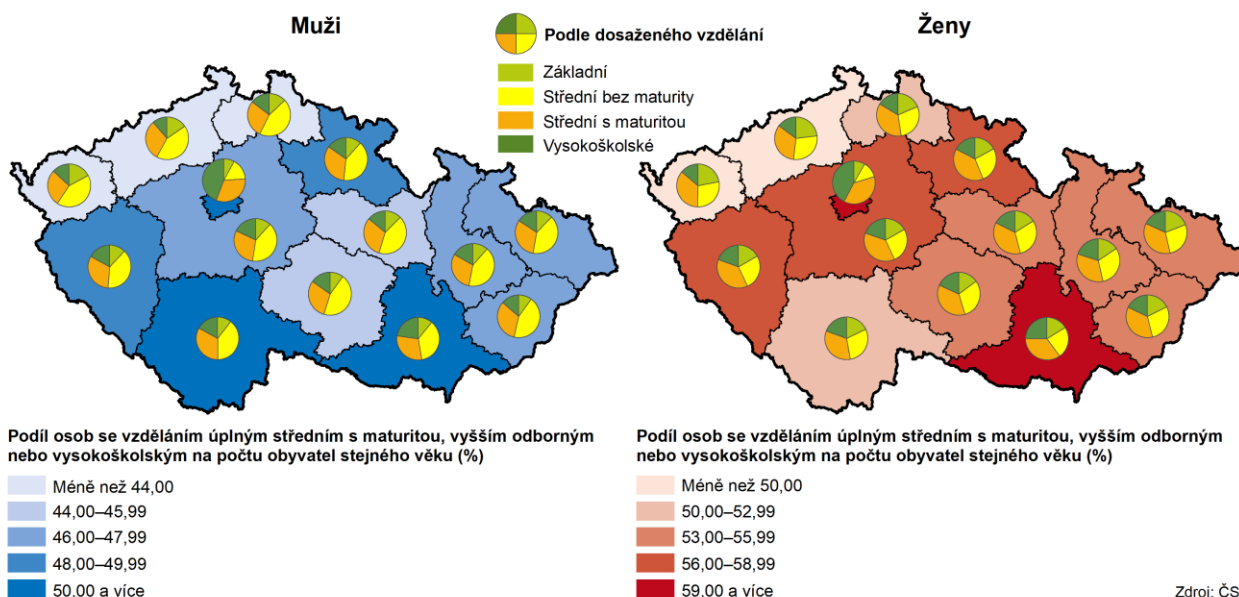
Objem pracovní síly meziročně vzrostl.

Podle výsledků VŠPS žilo v roce 2023 v Olomouckém kraji 513,4 tis. obyvatel ve věku 15 a více let. Pracovní sílu tvořilo 301,4 tis. osob. V členění podle ekonomického postavení tvořilo pracovní sílu 293,1 tis. zaměstnaných a 8,3 tis. nezaměstnaných. Meziročně objem pracovní síly vzrostl o 4,8 tis. osob – počet zaměstnaných vzrostl o 5,9 tis. osob a počet nezaměstnaných klesl o 1,2 tis. osob.

Podíl zaměstnaných žen s vysokoškolským vzděláním převyšil podíl mužů.

Ve struktuře zaměstnaných podle nejvyššího dosaženého vzdělání v kraji v roce 2023 mělo 4,2 % osob základní vzdělání nebo bylo bez vzdělání, což představuje mírně nižší podíl ve srovnání s celorepublikovým průměrem (4,6 %). Podíl osob se středním vzděláním bez maturity byl 37,4 % (průměr ČR 31,8 %). Středoškolské vzdělání s maturitou mělo mezi zaměstnanými 34,5 %, což byla hodnota nepatrně pod průměrem ČR (36,3 %). Dlouhodobě podprůměrný je v kraji podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných osob vč. absolventů VOŠ (23,9 % v roce 2023 při téměř 27,3% celorepublikovém podílu). Podle pohlaví mělo v roce 2023 v kraji vysokoškolské vzdělání 28,7 % zaměstnaných žen, mezi muži činil podíl vysokoškoláků 20,0 %.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a pohlaví v krajích v roce 2023

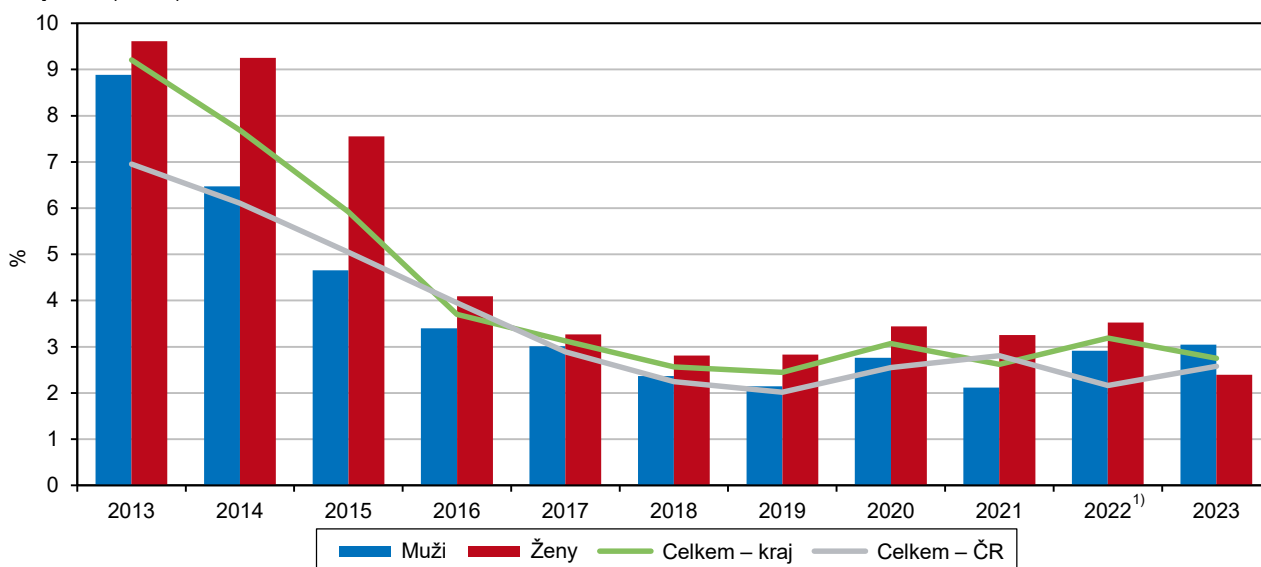
Největší podíl zaměstnaných osob tvoří zaměstnanci.

Z hlediska postavení v zaměstnání tvořili největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev), a to 84,6 %. Meziročně se tento podíl zvýšil o 1,0 p. b. Podíl osob pracujících na vlastní účet se proti roku 2022 zvýšil o 1,2 p. b. na 12,6 %, u zaměstnavatelů se podíl meziročně nezměnil a zůstal na 2,3 % z celku.

Podíl zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství) dosáhl v roce 2022 hodnoty 3,8 %, zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) činila 38,6 % a v terciárním sektoru (služby) dosahoval podíl 57,6 %. Z dlouhodobého hlediska zaměstnanost v primárním a sekundárním sektoru mírně klesá na úkor zaměstnanosti ve službách.

Graf 2. 2 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Míra ekonomické aktivity meziročně vzrostla u mužů i žen.

Míra ekonomické aktivity dosáhla v roce 2023 v kraji 58,7 % a meziročně se zvýšila o 0,8 p. b. Zatímco u mužů míra ekonomické aktivity dosáhla 67,4 %, u žen to bylo 50,5 %. U mužů míra ekonomické aktivity meziročně vzrostla o 0,9 p. b., u žen o 0,7 p. b.

Míra zaměstnanosti osob 15letých a starších dosáhla v roce 2023 v kraji hodnoty 57,1 %. V mezikrajském srovnání šlo o pátou nejnižší hodnotu. Míra zaměstnanosti žen dlouhodobě zaostává za muži. Zatímco míra zaměstnanosti mužů v kraji v roce 2023 činila 65,4 %, u žen dosahovala 49,3 %.

Obecná míra nezaměstnanosti se rovnala 2,8 %, u mužů 3,0 % a u žen 2,4 %. Republiková míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 2,6 %. Obecná míra nezaměstnanosti za Olomoucký kraj byla 6. nejvyšší, vyšší byla stanovena v Královéhradeckém, Libereckém, Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském kraji.

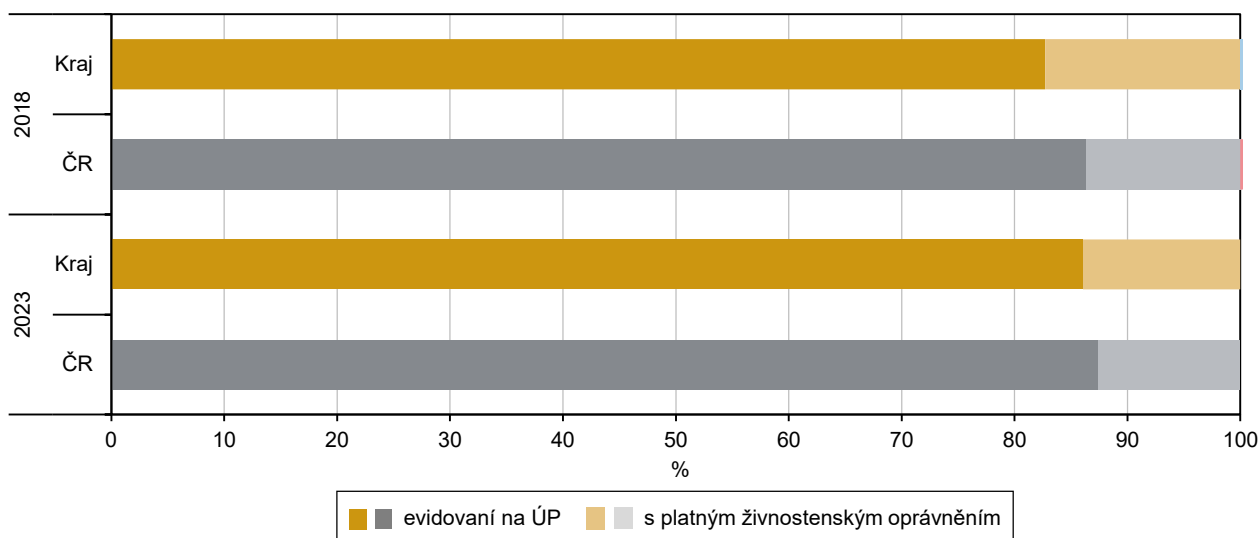
Zaměstnanost cizinců

Počet zaměstnaných cizinců v posledních letech roste.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v Olomouckém kraji ke konci roku 2023 zaznamenáno celkem 19 203 zaměstnaných cizinců, z toho 16 526 bylo evidováno na úřadech práce a 2 677 mělo platné živnostenské oprávnění. V posledních dvou letech zaměstnaných cizinců značně přibýlo. Mezi roky 2021 a 2022 jejich počet vzrostl o 23,3 %. V roce 2023 se jejich počet oproti roku 2022 zvýšil o 4,0 % (při celorepublikovém růstu o 4,1 %). Z celkového počtu zaměstnaných cizinců s platným živnostenským oprávněním bylo 28,5 % žen. Mezi podnikateli s jiným státním občanstvím převažovali Slováci (22,9 %), Ukrajinci (22,6 %) a Vietnamci (20,7 %). Vyšší zastoupení měli i Poláci (6,4 %) a Rumuni (3,3 %).

Graf 2. 3 Zaměstnaní cizinci (evidovaní na ÚP nebo s platným živnostenským oprávněním) k 31. 12. v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob byl v kraji šestý nejvyšší.

Podle údajů Úřadu práce ČR dosáhl k 31. 12. 2023 podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji 3,8 %. V meziročním srovnání došlo k růstu o 0,2 p. b., na kterém se podílely tři z pěti okresů v kraji. Nejvíce se podíl nezaměstnaných osob

zvýšil v okrese Šumperk (o 0,5 p. b.). Meziroční snížení nastalo pouze v okresech Jeseník a Přerov (shodně o 0,2 p. b.).

Podíl nezaměstnaných osob v kraji mírně překročil republikový průměr (3,7 %) a byl šestý nejvyšší ze 14 krajů. Vyšší nezaměstnanost byla sledována v kraji Ústeckém, Moravskoslezském, Karlovarském, Jihomoravském a Libereckém. Nejnižší nezaměstnanost náležela Praze.

Z celkového počtu 16,1 tis. uchazečů o zaměstnání bylo 93,6 % dosažitelných.

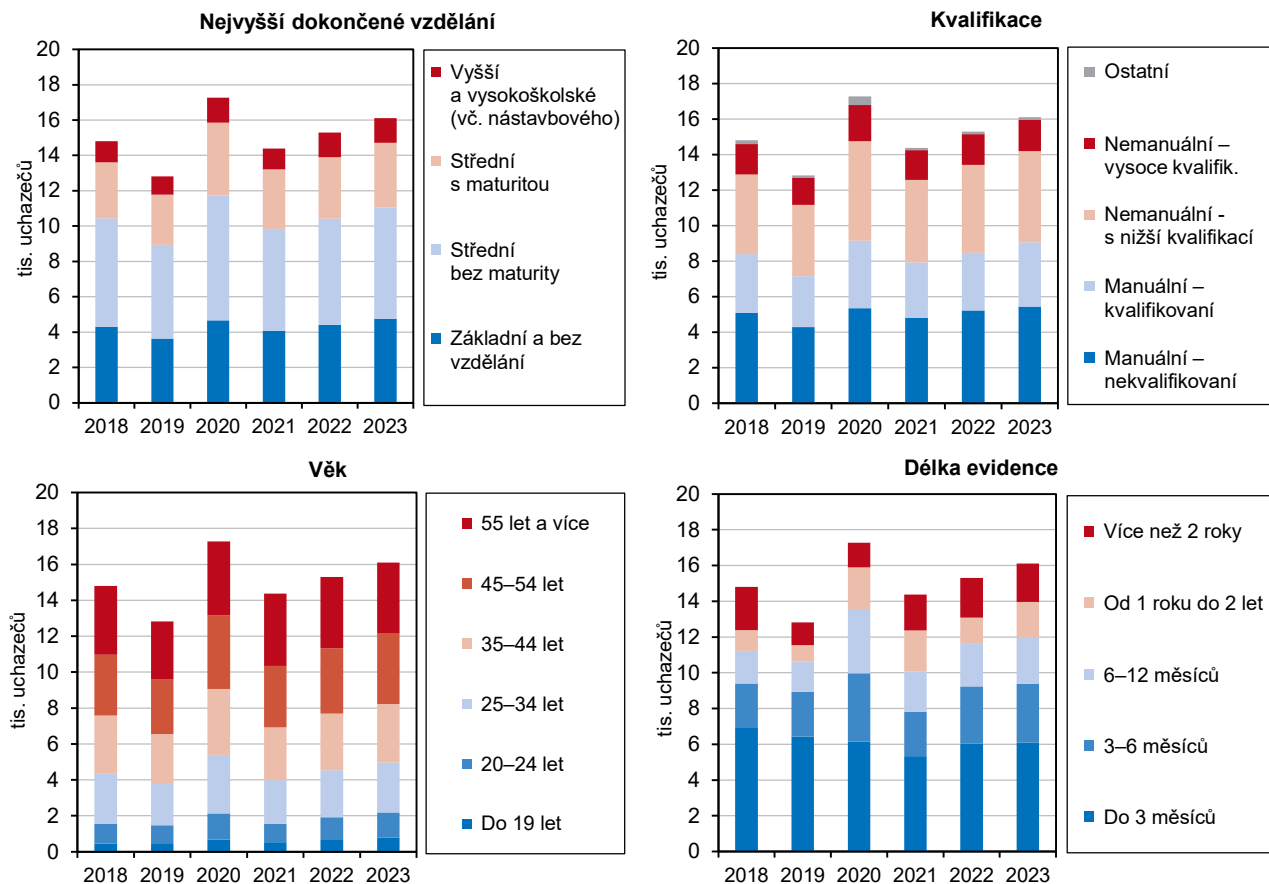
Úřad práce ČR evidoval k 31. 12. 2023 v Olomouckém kraji 16,1 tis. uchazečů o zaměstnání. Z tohoto počtu bylo 8,2 tis. žen (tj. 50,9 %). Nejvyšší zastoupení žen mezi nezaměstnanými v kraji vykázal okres Prostějov (56,4 %), jejich nejnižší podíl naopak charakterizoval okres Jeseník (45,4 %). Z celkového počtu uchazečů bylo 5,8 % absolventů a mladistvých a 14,7 % osob se zdravotním postižením. K 31. 12. 2023 bylo v kraji evidováno 15,1 tis. dosažitelných uchazečů (tj. 93,6 % celkového počtu uchazečů).

Průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti činila 9 914 Kč.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti mělo v Olomouckém kraji 5,6 tis. uchazečů (tj. 34,5 % z celku). Její průměrná měsíční výše činila 9 914 Kč. Celkem 25,1 % uchazečů s přiznanou podporou pobíralo měsíčně do 5,5 tis. Kč, naopak 32,9 % uchazečů mělo nárok na více než 11,5 tis. Kč za měsíc. V rámci kraje byl nejvyšší průměrný nárok na podporu v nezaměstnanosti vyplácen v okrese Olomouc (10 367 Kč), naopak nejnižší byl v okrese Jeseník (9 127 Kč).

Graf 2. 4 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Olomouckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Průměrná délka evidence uchazeče na Úřadu práce byla delší než průměr ČR.

Ze struktury uchazečů podle délky jejich evidence vyplývá, že do 3 měsíců bylo na konci loňského roku evidováno 37,8 % uchazečů. S délkou evidence 3 až 6 měsíců bylo registrováno 20,4 % uchazečů, 6 až 9 měsíců bylo evidováno 9,4 % uchazečů a registrace 9 až 12 měsíců charakterizovala v kraji 6,7 % uchazečů. Strukturální proměna se promítla také do podílů uchazečů dlouhodobě umístěných na Úřadu práce. Celkem 12,4 % uchazečů bylo evidováno 12 až 24 měsíců a 13,3 % uchazečů bylo registrováno déle než 24 měsíců. Průměrná délka evidence uchazeče s ukončenou evidencí činila v kraji 210 dní a byla mírně delší než hodnota republikového průměru (206 dní).

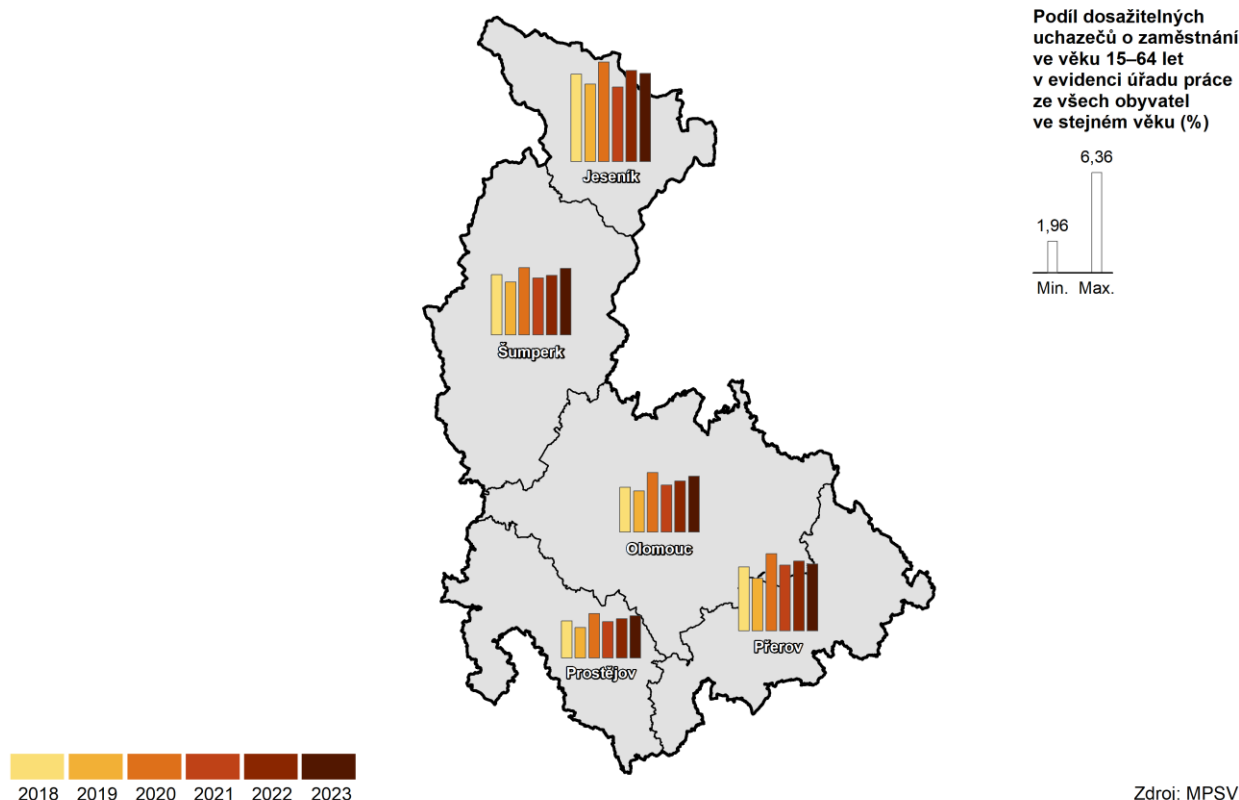
Průměrný věk uchazeče o zaměstnání dosáhl 43 let.

Pro Olomoucký kraj bylo k 31. 12. 2023 typické nižší zastoupení uchazečů ve věku do 44 let (51,0 %), které bylo pod republikovým průměrem (52,5 %). Zvýšený podíl byl naopak zaznamenán především u věkové skupiny 45 až 59 let (38,6 %). To se promítlo do vyššího průměrného věku uchazeče v Olomouckém kraji (43,0 let), který byl nad celostátním průměrem (42,8 let). Vyšší průměrný věk uchazeče vykázal v ČR pouze kraj Moravskoslezský a Zlínský.

Mezi uchazeči převažovali pomocní a nekvalifikovaní pracovníci a pracovníci ve službách a prodeji.

Základní vzdělání mělo v kraji 4,6 tis. registrovaných uchazečů. Jejich zastoupení (28,6 %) bylo mírně nad republikovým průměrem (28,1 %). Střední odborné vzdělání s výučním listem charakterizovalo 5,6 tis. uchazečů. Také v jejich případě byl krajský podíl (34,9 %) vyšší než celostátní (32,0 %). Úplné střední vzdělání s maturitou (bez vyučení) mělo 2,4 tis. uchazečů (tj. 14,8 %; v ČR 15,3 %) a vysokoškolský titul 1,2 tis. registrovaných uchazečů (tj. 7,7 %; v ČR 9,0 %). Podle hlavních tříd zaměstnání převažovali mezi uchazeči pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (5,4 tis., tj. 33,7 %) a pracovníci ve službách a prodeji (3,4 tis., tj. 20,9 %).

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Olomouckého kraje v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Nabídka volných pracovních míst v evidenci Úřadu práce ČR zahrnovala v Olomouckém kraji na konci loňského roku 7,9 tis. pozic. Zatímco meziměsíčně se zúžila o 2,7 %, meziročně se rozšířila o 3,8 %. Ve struktuře nabídky bylo 19,4 % míst určeno pro absolventy a mladistvé a 8,6 % míst pro osoby se zdravotním postižením.

Nejvyšší nezaměstnanost je dlouhodobě evidována na Jesenicku.

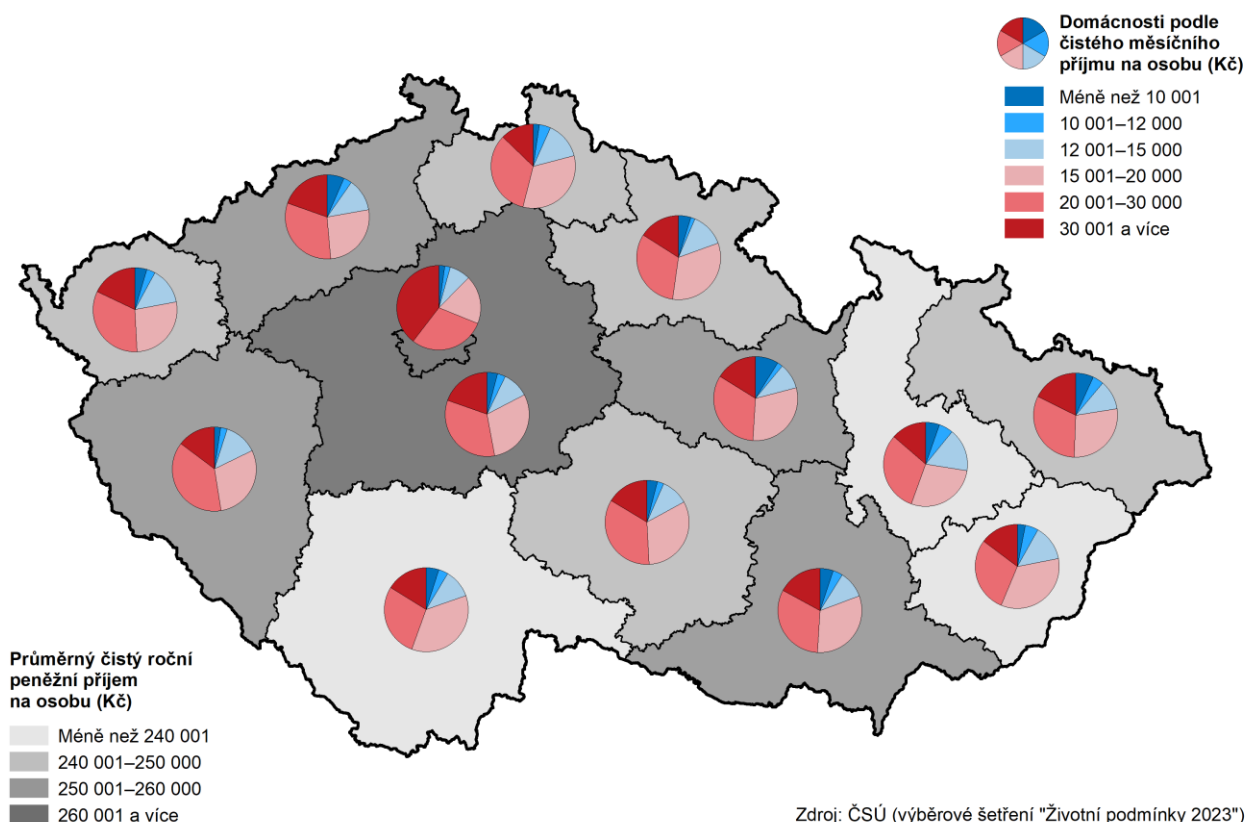
Na trhu práce v Olomouckém kraji převyšovala na konci roku poptávka nad nabídkou. Na jedno volné pracovní místo se v průměru hlásilo 1,92 dosažitelného uchazeče. Meziměsíčně zjištěný počet vzrostl o 0,23 dosažitelného uchazeče, meziročně se zvýšil o 0,05 dosažitelného uchazeče. V okrese Jeseník bylo k 31. 12. 2023 evidováno 5,69 dosažitelného uchazeče na 1 volné pracovní místo, v okrese Šumperk 2,68, v okrese Olomouc 1,81 a v okresech Prostějov a Přerov shodně 1,51. Republikový průměr činil 0,94 dosažitelného uchazeče na 1 volné pracovní místo.

Příjmy a životní podmínky domácností

Olomoucký kraj se podílel na ČDDD v ČR 10,3 %.

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Tento ukazatel zachycuje do značné míry úroveň materiálního bohatství domácností. ČDDD v Olomouckém kraji trvale roste. V roce 2022 dosáhl hodnoty 187,7 mld. Kč, meziročně vzrostl o 10,3 %. V časové řadě 2018–2022 se meziročně nejméně zvýšil v roce 2020, nejvíce vzrostl v roce 2022. Olomoucký kraj se podílel na ČDDD v ČR 5,4 %.

Příjmy domácností v krajích v roce 2022

Relativní ukazatel ČDDD na 1 obyvatele činil 297,4 tis. Kč a dlouhodobě vykazoval rostoucí trend. Mezi kraji zaujímal Olomoucký kraj v tomto ukazateli čtvrté nejnižší místo. Nižší hodnoty měly pouze kraje Karlovarský, Liberecký a Ústecký.

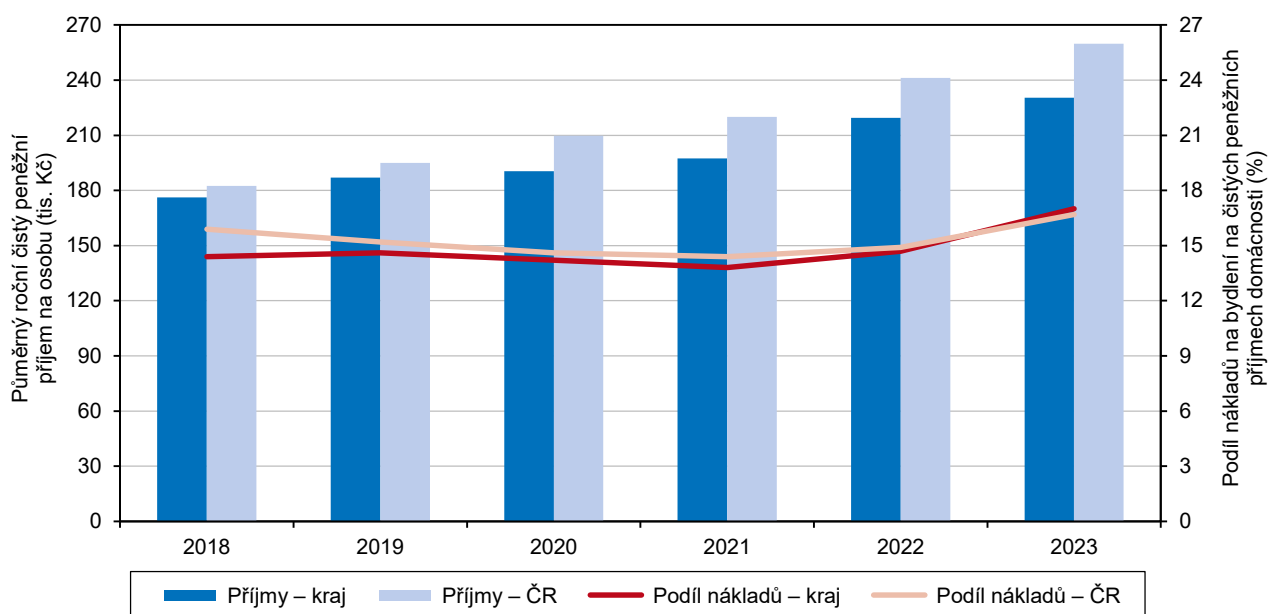
V porovnání s průměrem ČR (326,8 tis. Kč) byl ČDDD na 1 obyvatele v kraji nižší o 29,3 tis. Kč.

Hrubé peněžní příjmy na osobu byly nejnižší mezi kraji.

Šetření životních podmínek domácností probíhalo v roce 2023, ale příjmy osob se zjišťovaly za rok předcházející šetření, tedy za rok 2022. Hrubé peněžní příjmy na osobu v roce 2022 v kraji meziročně vzrostly o 10,4 tis. Kč (tj. o 4,2 %) na 260 tis. Kč. V mezikrajském pohledu to byla nejnižší hodnota. Do celorepublikového průměru chybělo 38,1 tis. Kč. Republikový průměr překonaly pouze Praha (401,7 tis. Kč) a Středočeský kraj (300,2 tis. Kč). Čisté peněžní příjmy domácností (po odečtení odvodů na zdravotní a sociální pojištění, daně z příjmů fyzických osob a připočtení bonusu u daňového zvýhodnění na děti) dosáhly částky 230,4 tis. Kč na osobu. I tato hodnota byla v mezikrajském srovnání nejnižší. Po započtení naturálních příjmů, do kterých jsou mimo jiné zahrnuty i požitky poskytované zaměstnavateli, např. bezplatné používání služebního vozidla pro soukromé účely, příspěvky zaměstnavatele na stravování a hodnoty dalších výhod a nepeněžních služeb (např. jazykové kurzy, slevy na firemní zboží nebo služby, příspěvky na sportovní vyžití, dovolenou), dosahovaly celkové čisté příjmy v roce 2022 úrovně 239,2 tis. Kč na osobu. Ve srovnání s výsledky šetření z předchozího roku se sice celkové čisté příjmy na osobu zvýšily o 12,4 tis. Kč (5,5 %), mezi kraji to však byla opět nejnižší hodnota.

Graf 2. 5 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Třetina domácností měla čistý měsíční příjem na osobu v rozmezí 20 až 30 tis. Kč.

Podle rozdělení domácností do příjmových skupin podle čistého měsíčního příjmu na osobu spadala necelá třetina domácností v kraji do příjmové skupiny v rozmezí 20 až 30 tis. Kč (31,0 %), přičemž v předchozím šetření nejvíce domácností spadalo do příjmového pásma 15 až 20 tis. Kč. V dalších deseti krajích byla nejdominantnější příjmovou skupinou ta s rozmezím 20 až 30 tis. Kč. V krajích Jihočeském, Královéhradeckém a Zlínském patřilo nejvíce domácností do příjmového pásma 15 až 20 tis. Kč. Do nejnižšího příjmového pásma do 6 tis. Kč na osobu patřilo 1,9 % domácností v kraji, což byl po Moravskoslezském kraji (3,1 %) druhý nejvyšší podíl. Republikový podíl činil v této příjmové skupině 1,1 %. Na druhé straně čisté měsíční

příjmy na osobu vyšší než 50 tis. Kč měsíčně mělo v kraji 0,4 % domácností, nejnižší podíl mezi kraji.

Se svými příjmy vycházelo s obtížemi 42,3 % domácností.

Součástí šetření bylo několik otázek týkajících se subjektivních názorů, např. jak domácnost vycházela se svými příjmy, co si mohla a nemohla dovolit a jestli měla problémy s platbou běžných výdajů nebo splácením půjček. Domácnosti v Olomouckém kraji hůře vnímaly svou socioekonomickou situaci. Potřetí v řadě vzrostl podíl domácností, které uvedly, že vycházely s příjmy s obtížemi. V roce 2021 mělo problém vyjít se svým příjmem 38,9 % domácností, v roce 2022 to bylo 41,3 % a v roce 2023 tento problém uvedlo 42,3 % domácností. Velmi snadno se svým příjmem vycházela 3,0 % domácností, ale v předchozím šetření to bylo 5,0 % a ještě předtím 4,7 %.

Pro více než pětinu domácností byly náklady na bydlení velkou zátěží.

Základním výdajem každé domácnosti jsou náklady na bydlení. V Olomouckém kraji v roce 2023 průměrně měsíčně domácnosti zaplatily částku 7 587 Kč. Meziročně to byl nárůst o 1 302 Kč (o 20,7 %). Náklady na bydlení tvořily 17,0 % z čistých peněžních příjmů domácností, což bylo meziročně více o 2,3 p. b. V nákladech na bydlení bylo sledováno sedm položek. V meziročním srovnání se všechny tyto položky zvýšily. Nejvíce vzrostla platba za plyn z dálkového zdroje (meziroční nárůst o 33,0 %) a elektřinu (29,4 %). Platby za plyn a elektřinu v kraji byly vyšší než v ČR (2 450 Kč a 1 645 Kč, ČR 2 494 Kč a 1 472 Kč). Tyto dvě položky tvořily více než polovinu z nákladů na bydlení (54,0 % z celkových nákladů na bydlení). Podle subjektivního hodnocení v kraji nebyly pouze pro 5,8 % domácností náklady na bydlení žádnou zátěží. Ještě hůře vnímaly svou finanční situaci domácnosti v Ústeckém a Zlínském kraji (shodně po 5,2 %) a Pardubickém kraji (4,9 %). V Olomouckém kraji pro více než pětinu domácností (21,8 %) byly náklady na bydlení velkou zátěží (před rokem to bylo 18,1 %). Meziročně zhoršené vnímání situace bylo zaznamenáno v dalších 9 krajích, naopak zlepšení bylo zjištěno v Praze, Jihočeském, Karlovarském a Ústeckém kraji.

Mzdy

Čtvrté nejnižší mzdy v mezikrajském srovnání.

Podle předběžných výsledků podnikového výkaznictví ČSÚ dosáhla v roce 2023 průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance (přepočteného na plnou pracovní dobu) v Olomouckém kraji hodnoty 38 637 Kč. V porovnání se stejným obdobím předchozího roku se zvýšila o 7,0 % (tj. o 2 537 Kč). Nominální zvýšení mzdové hladiny zaznamenaly v meziročním pohledu všechny kraje. Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla v Praze (53 507 Kč), naopak nejnižší v kraji Karlovarském (37 162 Kč). Rozdíl mezi krajem s nejvyšší a nejnižší průměrnou mzdovou úrovní tak již dosáhl 16 345 Kč. Průměrná hodnota v Olomouckém kraji byla v roce 2023 čtvrtá nejnižší, a to po krajích Zlínském, Pardubickém a Karlovarském. Za republikovým průměrem zaostala o 10,4 % (tj. o 4 484 Kč). S ohledem na meziroční růst spotřebitelských cen v České republice v roce 2023 (o 10,7 %) se průměrná mzda v Olomouckém kraji reálně snížila o 3,3 % (v České republice o 2,5 %).

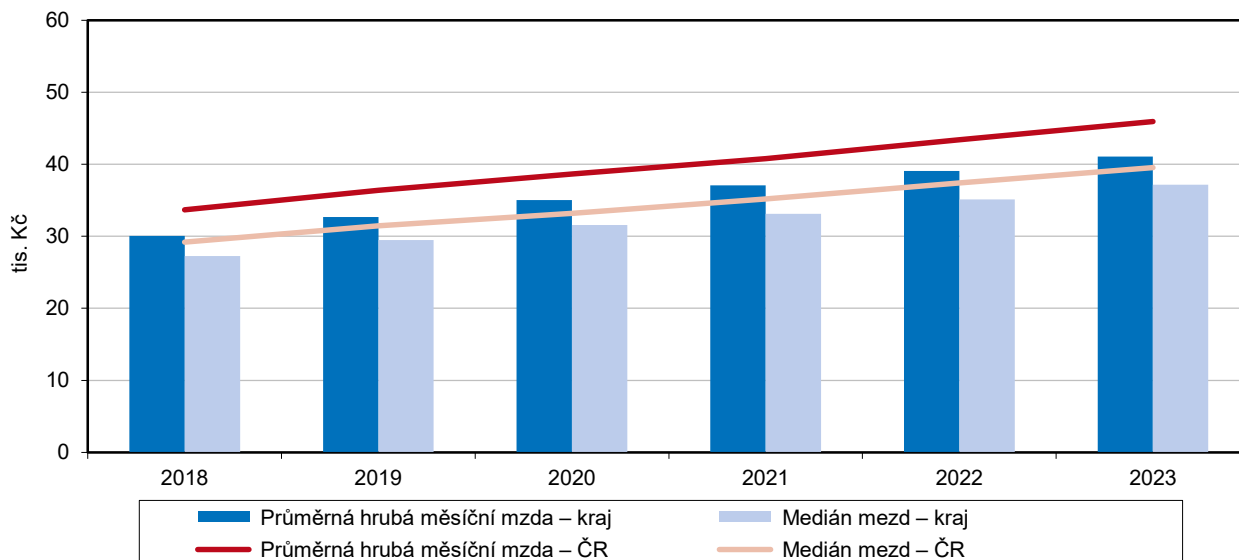
Mzdy získané na základě výběrového šetření Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí se odlišují od mezd získaných z podnikového výkaznictví v tom, že jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy na úrovni podniků či organizací. Průměrná mzda zaměstnance v daném roce je vypočtena poměřením s jeho placenou dobou, tedy počtem měsíců, za které mzdu či náhradu mzdy skutečně pobíral, a je odečtena doba nemocí a dalších neplacených nepřítomností v práci pro daný rok. Výhoda takto sledované mzdy

spočívá v tom, že umožňuje porovnávat mzdovou úroveň získanou v různých pracovních místech při přesně zjištěném objemu placené doby.

Graf 2. 6 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Ženy měly v průměru o 14,0 % nižší hrubou měsíční mzdu.

V roce 2023 činila průměrná hrubá měsíční mzda (získaná z výběrového šetření ministerstev) v Olomouckém kraji 41 084 Kč a meziročně vzrostla o 5,1 %. Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla u mužů 43 923 Kč a u žen 37 781 Kč. Ženy měly v průměru o 6 142 Kč nižší průměrnou hrubou měsíční mzdu než muži, tj. o 14,0 %. Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda dosažená v Praze činila dle šetření ministerstev 57 275 Kč a nejnižší v Karlovarském kraji 39 746 Kč. Variační rozpětí hrubé měsíční mzdy mezi kraji představovalo 17 529 Kč.

Rozdíly mezi úrovní jednotlivých hrubých měsíčních mezd daleko přesněji vystihuje medián, který sledovaný soubor rozdělí na dvě stejně početné skupiny. Přesně 50 % osob má mzdu nižší než medián mezd a přesně 50 % osob má mzdu vyšší. V roce 2023 dosáhl medián mezd v Olomouckém kraji 37 143 Kč a meziročně se zvýšil o 5,8 %. Medián mezd u mužů dosáhl 39 268 Kč a u žen 34 322 Kč, u žen byl tedy o 4 946 Kč nižší, tj. o 12,6 %.

Úplné náklady práce

Úplné náklady práce patří v kraji dlouhodobě k nejnižším.

Úplné náklady práce (ÚNP), které můžeme definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků (cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce), dlouhodobě patří v Olomouckém kraji k nejnižším mezi kraji. V roce 2022 činily v průměru na 1 zaměstnance (přepočtené počty) měsíčně 48 800 Kč, nižší byly pouze v Karlovarském a Pardubickém kraji. Oproti průměru za republiku byly nižší o 6 754 Kč a oproti ÚNP zjištěným v Praze nižší o 15 959 Kč. Krajské měsíční ÚNP byly oproti předchozímu roku vyšší o 4,1 % a oproti výsledkům v roce 2018 vzrostly o 25,7 %.

Větší část z ÚNP představovaly přímé náklady zahrnující mzdy, platy a náhrady mezd za dovolenou, svátky atd. (35 272 Kč, tj. 72,3 % z ÚNP). Nepřímé náklady (13 528 Kč) pak představovaly sociální náklady (platby zákonného pojistného), sociální požitky (např. příspěvky na stravování, výdaje ze sociálního fondu)

a personální náklady (náklady na školení, pracovní oděv, nábor zaměstnanců apod.), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí.

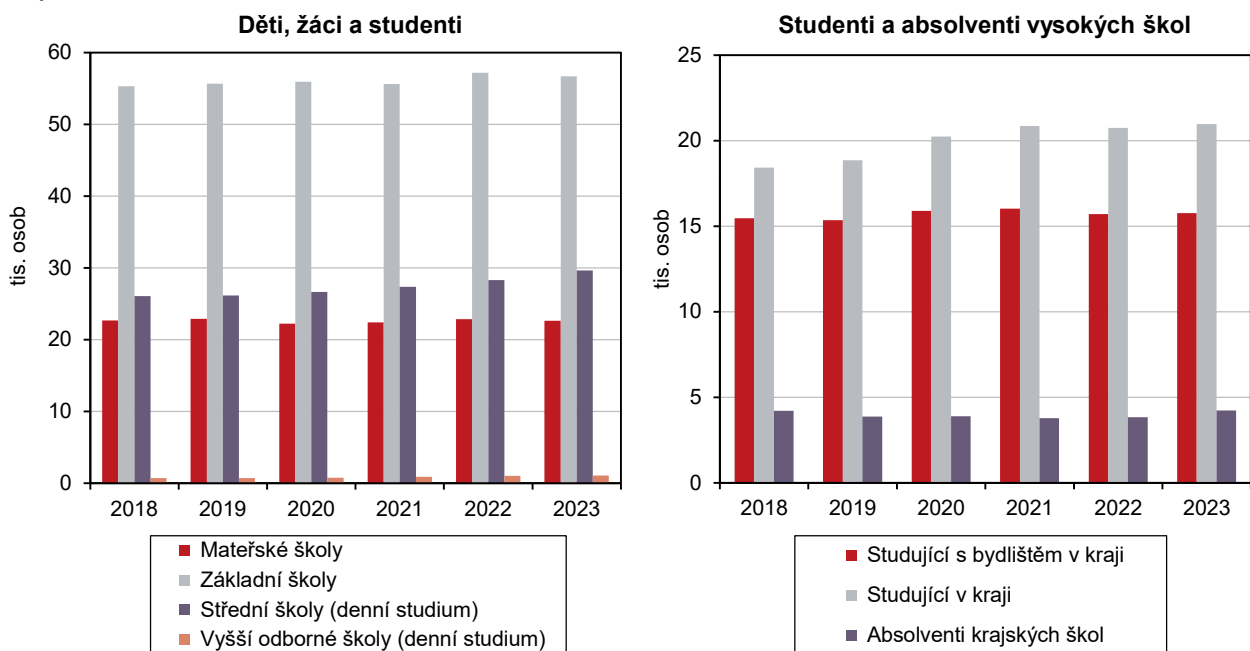
Vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách stagnuje, střední školy zaznamenávaly kontinuální růst počtu žáků.

Ve školním roce 2023/24 navštěvovalo mateřskou školu v kraji 22,6 tis. dětí. Oproti předchozímu roku jejich počet klesl o necelé procento. V posledních letech počet dětí stagnuje a pohybuje se nad 22 tisíci. Mírný nárůst počtu dětí ve školkách byl patrný ve školních letech 2021/22 a 2022/23, kdy se projevila příliv dětí ukrajinských uprchlíků. Obdobná situace byla i na základních školách. Ve školním roce 2022/23 počet žáků meziročně vzrostl o 2,8 %. V následujícím školním roce 2023/24 jejich počet klesl o 0,8 % na 56,7 tis. Střední školy v kraji zaznamenávaly v posledních letech kontinuální růst počtu žáků, což je dáno i demografickým vývojem. Ve školním roce 2023/24 počet žáků denního studia středních škol v kraji (včetně konzervatoře) vzrostl o 4,7 % na 29,7 tis. Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Olomouckém kraji i studujících v kraji (bez ohledu na místo bydliště) v akademickém roce 2023 meziročně mírně vzrostl. Výrazný meziroční nárůst byl patrný u absolventů VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji, a to o 10,6 %.

Graf 2. 7 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Olomouckém kraji

Zdroj: MŠMT

Zdraví

Počet obyvatel na 1 lékaře byl třetí nejnižší.

Podle posledních dostupných údajů z roku 2022 bylo v kraji zaměstnáno 3 259 lékařů (vč. smluvních) a jejich počet meziročně klesl o 28. Počet obyvatel na 1 lékaře (193 osob) byl v kraji pod celorepublikovým průměrem (207 osob) a v mezikrajském srovnání byl třetí nejnižší za Jihomoravským krajem (184 osob) a Prahou (121 osob). Nejhorší situace byla ve Středočeském kraji, ve kterém na 1 lékaře připadlo 313 osob.

Ve většině krajů byl patrný pokles zubních lékařů.

Počet zubních lékařů v kraji meziročně klesl o 23, zubní praxi v kraji v roce 2022 vykonávalo 486 zubních lékařů. Pokles zubařů byl patrný ve většině krajů ČR. S nedostatkem zubařů se potýká celá ČR, meziročně jejich počet klesl o 144 na 7 386. Na 1 zubního lékaře připadlo v kraji v průměru 1 295 osob, což byla třetí

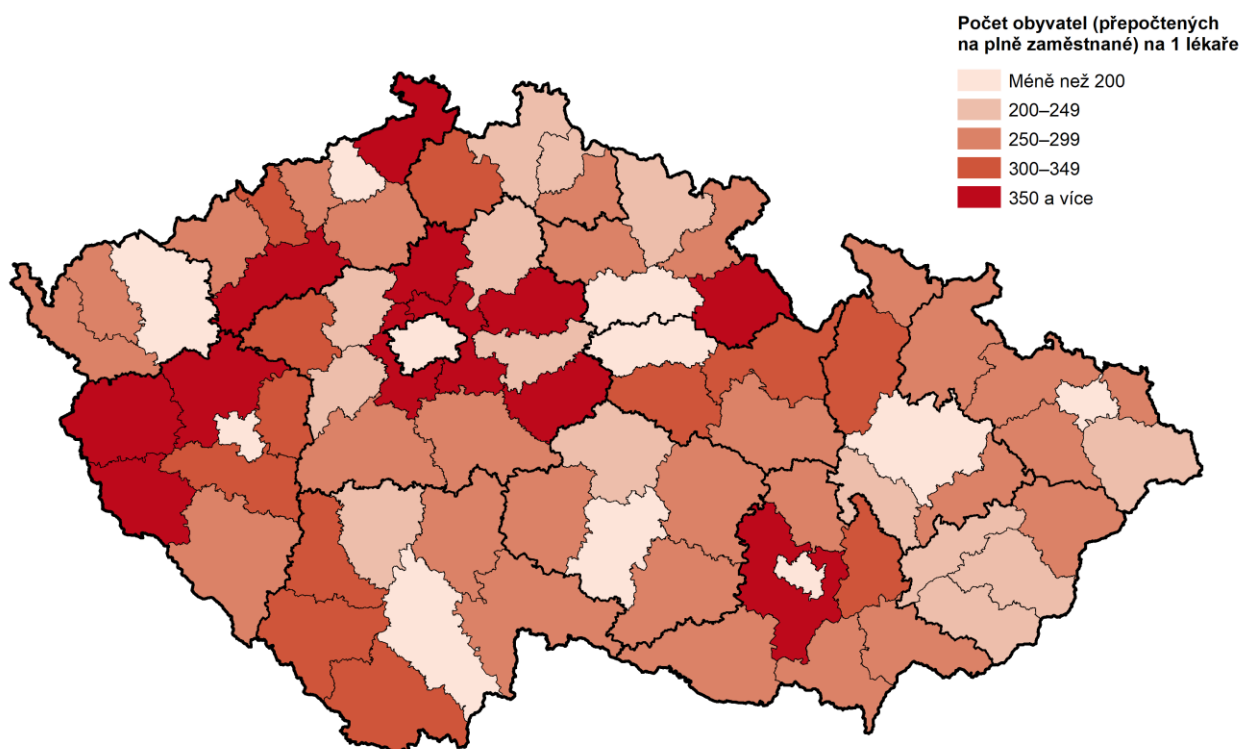

nejnižší hodnota mezi kraji. Nižší průměry byly evidovány v krajích Jihomoravském a v Praze. Průměr za ČR byl 1 457 osob.

V roce 2022 bylo v kraji v provozu 7 nemocnic akutní péče, ve kterých bylo k dispozici 2 882 lůžek. V nemocnicích akutní péče bylo registrováno 116,2 tis. hospitalizací. Průměrná délka ošetrovací doby v nemocnicích trvala 5,1 dnů. Využití lůžkového fondu (tj. podíl počtu ošetrovacích dnů a průměrného počtu stanovených lůžek) bylo vyšší než republikový průměr (202,0 dnů) a činilo 204,3 dnů. V kraji jsou 3 nemocnice následné péče, které disponují 157 lůžky.

V posledních letech se v kraji i celé ČR projevuje trend poklesu počtu samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé (v kraji na 283 v roce 2022), pro děti a dorost (109) i stomatologů (350).

Počet obyvatel na 1 lékaře v okresech v roce 2022

Zdroj: ÚZIS

Výdaje na dávky nemocenského pojištění meziročně klesly.

Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem, které v roce 2023 dosáhly v Olomouckém kraji 2 391,8 mil. Kč, se meziročně snížily o 45,1 mil. Kč, tj. pokles o 1,9 %. V roce 2020 výdaje na dávky nemocenského pojištění vzrostly až na 2 804,4 mil. Kč (z důvodu pandemie covid-19), od následujícího roku začaly postupně klesat.

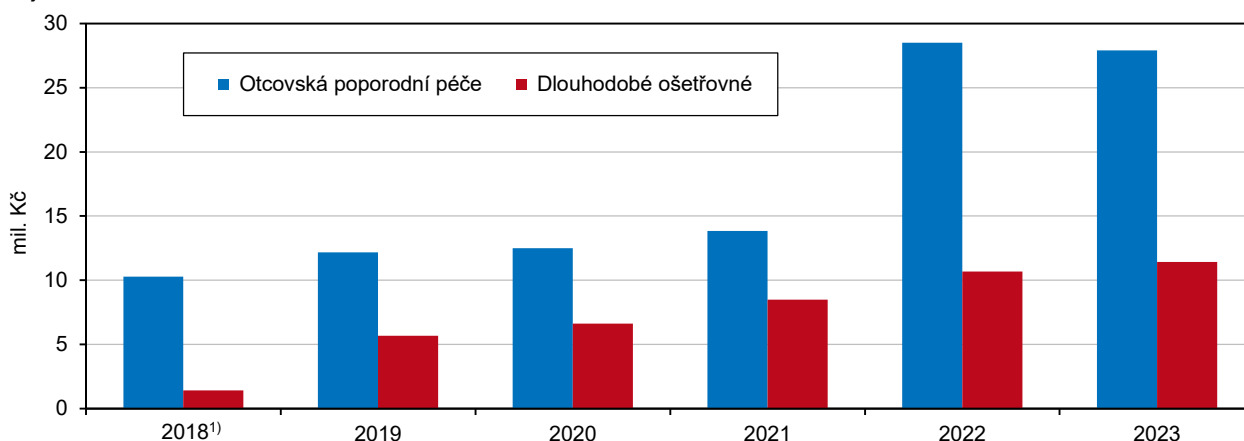
Nemocenská dávka má nejvyšší podíl na výdajích nemocenského pojištění.

Nejvyšší podíl (74,7 %) na výdajích nemocenského pojištění tvořily nemocenské dávky, které v roce 2023 dosáhly v Olomouckém kraji 1 786,8 mil. Kč. V pořadí druhou nejvyšší dávku tvořila peněžitá pomoc v mateřství, která činila 423,8 mil. Kč, tj. 17,7 % z celkových výdajů. Třetí podle výše dávky bylo ošetrovné (141,4 mil. Kč). K dalším dávkám patřily otcovská poporodní péče (27,9 mil. Kč), dlouhodobé ošetrovné (11,4 mil. Kč) a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství

(396 tis. Kč). Meziročně vzrostly pouze výdaje na nemocenské dávky (o 0,1 %) a dlouhodobé ošetřovné (o 6,8 %), které bylo nově zavedeno od června 2018. U ostatních dávek došlo k meziročnímu poklesu. Nejcitelnější to bylo u vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství, kde roční výdaje klesly o více než třetinu oproti předchozímu roku. Tento příspěvek se poskytuje mimo jiné zaměstnankyni, která byla z důvodu těhotenství a mateřství převedena na jinou práci a z ní má bez svého zavinění nižší výdělek. Dávky na otcovskou poporodní péči, které jsou novou dávkou zavedenou od února 2018, meziročně klesly o 2,1 %, ve srovnání s rokem 2018 však byly 2,7krát vyšší. Nejvyšší meziroční skok byl mezi roky 2021 a 2022, kdy se vyplacená hodnota této dávky více než zdvojnásobila.

Graf 2. 8 Výdaje na dávky otcovské poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSSZ

¹⁾ dávky zavedeny v průběhu roku

Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem se v Olomouckém kraji na celkovém úhrnu dávek v ČR podílely 5,3 %. Tento podíl zařadil Olomoucký kraj na deváté místo. Nemocenské dávky činily 5,6 % z celkového republikového úhrnu a Olomoucký kraj se v mezikrajském porovnání umístil na sedmém místě.

Státní sociální podpora

V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji vyplaceno 655,4 tis. dávek státní sociální podpory vč. pěstounské péče.

Mezi dávky státní sociální podpory patří přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám pěstounské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při pěstounské péči a zaopatřovací příspěvek. V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji vyplaceno 655,4 tis. dávek státní sociální podpory vč. pěstounské péče v celkové výši 3,4 mld. Kč. Na jednoho obyvatele v kraji připadla v průměru částka 5 322 Kč a mezi kraji ČR byla sedmá nejvyšší. Nejvyšší výdaje na dávku státní sociální podpory na 1 obyvatele měli v Moravskoslezském kraji (7 015 Kč), naopak nejnižší v Plzeňském kraji (4 504 Kč). Průměr ČR byl 5 477 Kč na 1 obyvatele.

Největší část v počtu vyplacených dávek státní sociální podpory tvořil přídavek na dítě.

V počtu vyplacených dávek státní sociální podpory tvořily největší část přídavky na dítě (43,7 % z celkového počtu všech vyplacených dávek státní sociální podpory) a rodičovské příspěvky (30,0 %). V objemu vyplacených dávek státní sociální podpory nejvyšší část připadla na rodičovský příspěvek (58,2 %). Ve srovnání s předchozím rokem počet vyplacených dávek vzrostl o 97,3 tis. (o 17,4 %). Výše vyplacených dávek se meziročně zvýšila o 547,0 mil. Kč, tj. o 19,4 %.

Dvojnásobně se zvýšily příspěvky na bydlení oproti předchozímu roku.

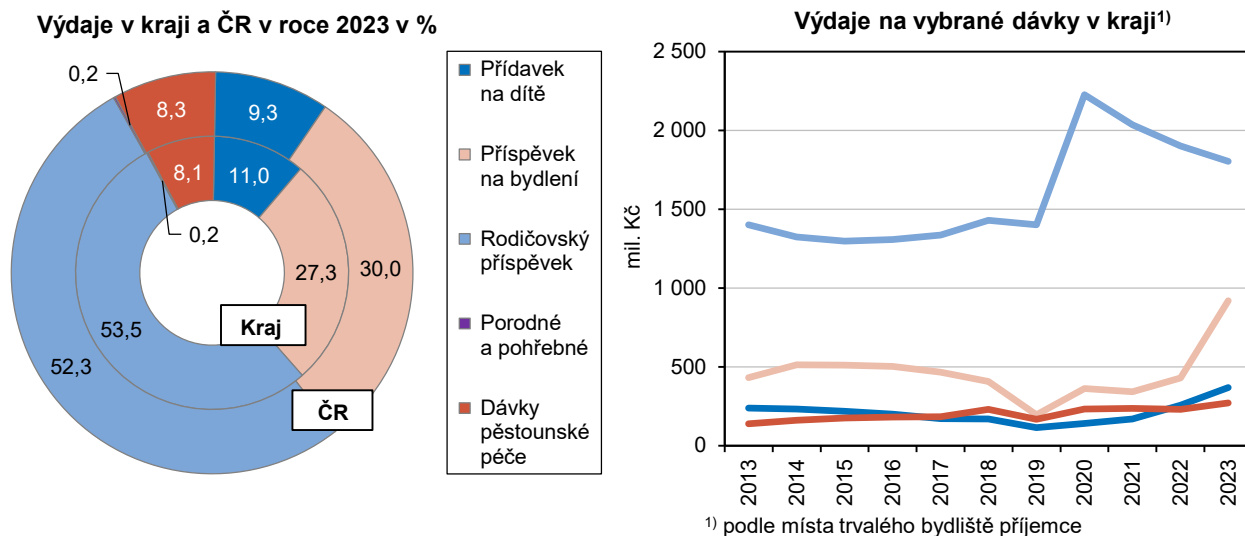
Nejvíce se meziročně zvýšily vyplacené dávky týkající se příspěvku na bydlení (více než dvojnásobný nárůst), počet příjemců této dávky byl o polovinu vyšší. Státem

vyplácený příspěvek na bydlení se stal jedním z hlavních nástrojů vlády, jak pomoci lidem se zvýšenými náklady na bydlení kvůli vysokým cenám energií.

Graf 2. 9 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: MPSV

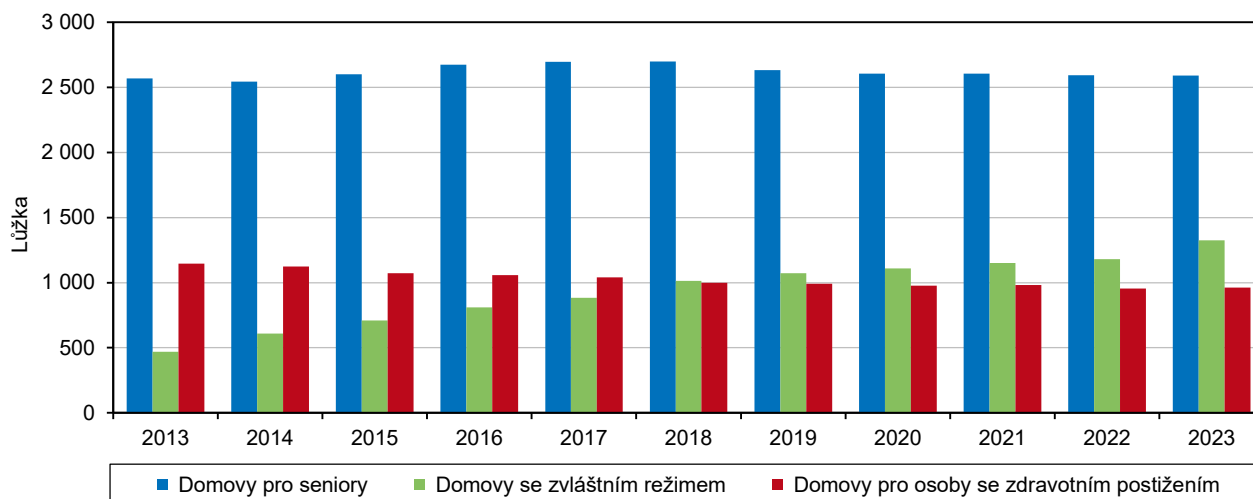

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Zařízení sociálních služeb jsou zařízení, která poskytují některou z forem sociálních činností, např. pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, poskytnutí ubytování, stravování, ošetřování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Obecně se rozlišují tři typy sociálních služeb, a to pobytové, ambulantní a terénní. Pobytové služby jsou spojené s ubytováním v zařízení sociálních služeb, ve kterém člověk žije. Patří sem např. domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem nebo domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Graf 2. 10 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Olomouckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

V kraji provozuje činnosti 35 domovů pro seniory.

V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji provozováno 35 domovů pro seniory s kapacitou 2 591 lůžek. V porovnání s ostatními regiony ČR se Olomoucký kraj v počtu lůžek v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let umístil na páté pozici (v průměru 18,8 lůžek na 1 000 seniorů). Nejvíce lůžek

na 1 000 obyvatel daného věku vykázal kraj Jihočeský (21,4 lůžek), nejméně příznivá situace byla zjištěna v Praze (10,3 lůžek). Hodnota tohoto ukazatele se v kraji každoročně snižovala. Zatímco v roce 2018 připadlo na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let 21,1 lůžek, v roce 2023 jich bylo o 2,3 lůžek méně.

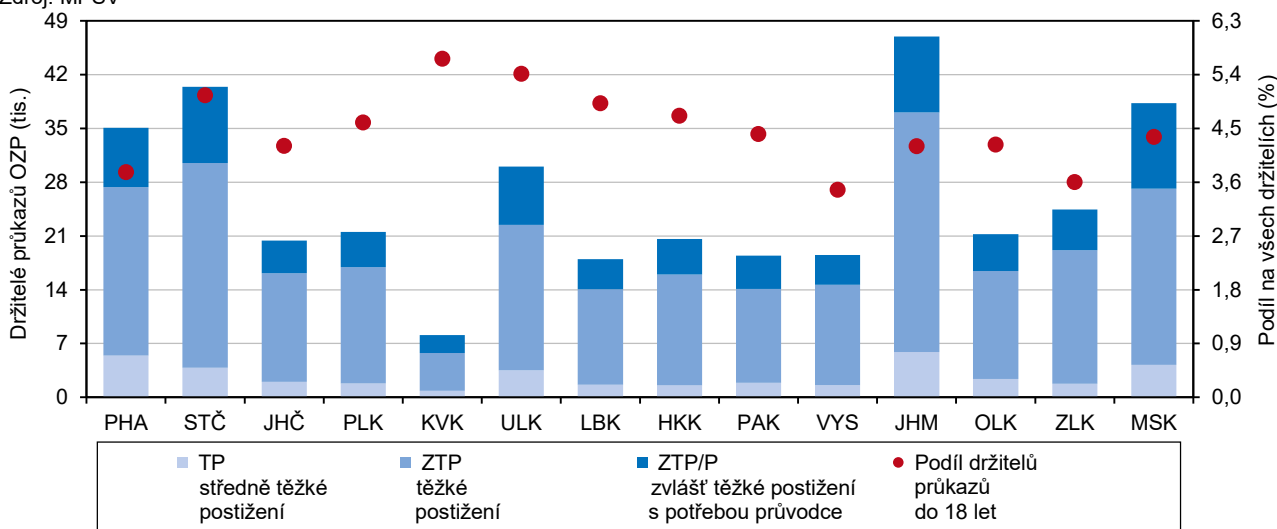
Počet domovů se zvláštním režimem se za posledních 10 let téměř zdvojnásobil.

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Počet takových zařízení se v Olomouckém kraji meziročně zvýšil o 1 zařízení na 22 s kapacitou 1 325 lůžek. Tento typ pobytových služeb zažívá v posledních letech největší rozvoj. Za posledních 10 let se jejich počet téměř zdvojnásobil. Průměrná kapacita lůžek v těchto zařízeních činila 60,2 lůžek na jedno zařízení a ve srovnání s předchozím rokem byla o 4 lůžka vyšší. Průměr ČR byl 63,0 lůžek na 1 zařízení.

Mezi další služby sociální péče se řadí domovy pro osoby se zdravotním postižením, které poskytují dlouhodobé pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. V kraji bylo těchto zařízení 10 s kapacitou pro 962 klientů. Počet těchto zařízení je v kraji dlouhodobě neměnný, počet lůžek meziročně vzrostl o 8. Průměrná lůžková kapacita na jedno zařízení byla mezi kraji ČR nejvyšší (96,2 lůžek). Průměr ČR byl 54,2 lůžek na jedno zařízení.

Graf 2. 11 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením v krajích v prosinci 2023

Zdroj: MPSV

Z celkového počtu držitelů průkazů osob se zdravotním postižením bylo 4,2 % osob mladších 18 let.

V prosinci roku 2023 bylo v kraji evidováno 21 229 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, tj. o 1 137 osob více než v roce 2022. Osoby mladší 18 let se na celkovém počtu držitelů průkazů podílely 4,2 %. Nejvyšší podíl osob se zdravotním postižením tvoří držitelé průkazů ZTP (osoby s těžkým postižením). V roce 2023 se jednalo o 14 063 osob s těžkým postižením, jež tvořili 66,2 % z celkového počtu držitelů průkazů se zdravotním postižením. Osob se středně těžkým postižením (TP) bylo 2 394 a osob se zvlášť těžkým postižením s potřebou průvodce (ZTP/P) bylo 4 772. Z hlediska závažnosti postižení se od roku 2018 významně zvýšil počet osob se středně těžkým postižením (o 34,1 %) a těžkým postižením (o 17,4 %). Naopak průkaz osob se zvlášť těžkým postižením s potřebou průvodce drželo v roce 2023 o 249 osob méně v porovnání s rokem 2018.

Důchodci, důchody

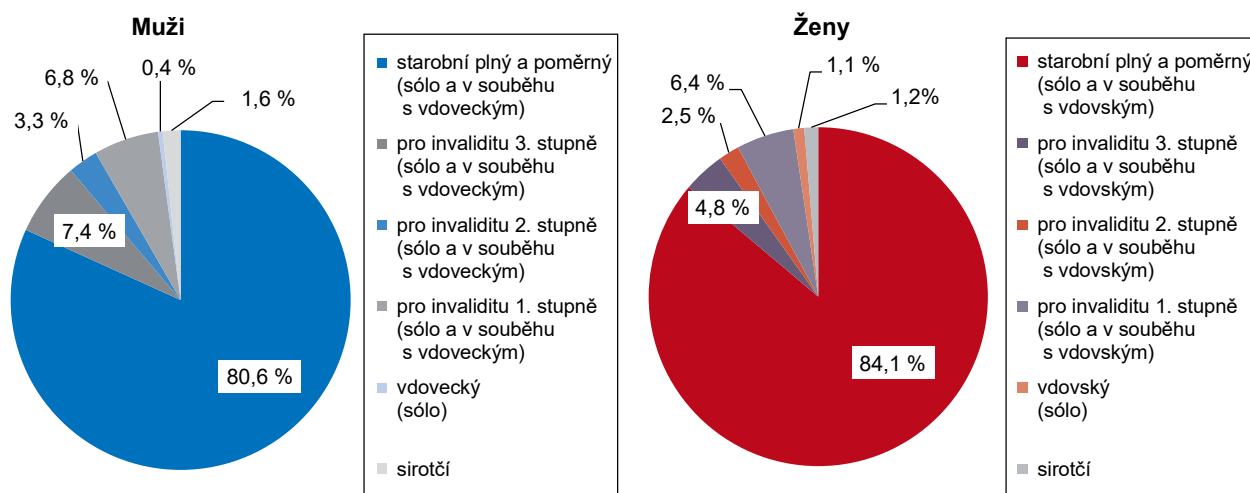
V kraji pobíralo starobní důchod (vč. souběhu) celkem 147,7 tis. osob.

V roce 2023 dosáhl počet příjemců pobírajících starobní důchod celkem (včetně souběhu) 147,7 tis., v porovnání s rokem 2022 došlo k mírnému navýšení o 0,4 %. Ženy se na celkovém počtu příjemců podílely 60,1 %, v porovnání s rokem 2018 se jejich podíl snížil o 1,2 p. b. V příjemcích starobních důchodů jsou zahrnuti jak příjemci pobírající důchod sólo, tak příjemci pobírající důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem. V příjemcích starobních důchodců nejsou zahrnuti příjemci pobírající poměrný důchod.

V roce 2023 činil počet příjemců starobního důchodu sólo 111,3 tis. a meziročně se mírně zvýšil o 0,9 %. Příjemci starobních důchodů sólo představovali 75,3 % z příjemců starobních důchodů celkem (včetně souběhu). Oproti roku 2018 se tento podíl zvýšil o 0,8 p. b.

Graf 2. 12 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Olomouckém kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

V roce 2023 došlo k výraznému nárůstu počtu příjemců předčasného starobního důchodu.

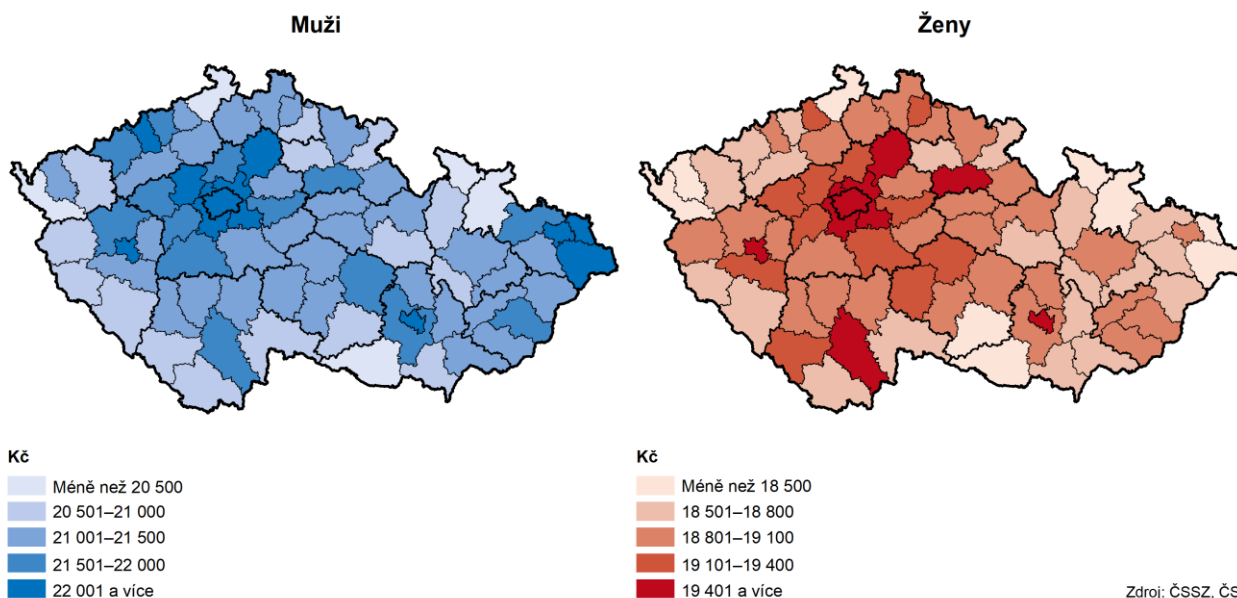
Mezi příjemci starobního důchodu každoročně roste podíl osob, které se rozhodly odejít do předčasného starobního důchodu. V podílu osob v předčasném starobním důchodu (35,5 %) se Olomoucký kraj umístil na čtvrté nejvyšší pozici v mezikrajském srovnání za Krajem Vysočina a Pardubickým a Moravskoslezským krajem. Příjemců předčasných starobních důchodů (včetně souběhu) bylo v roce 2023 v kraji celkem 52,4 tis., z toho ženy tvořily nadpoloviční podíl (55,7 %). V posledním sledovaném roce 2023 došlo k výraznějším nárůstu počtu příjemců předčasného starobního důchodu, a to o 7,4 % ve srovnání s rokem 2022, což mohlo souviset s mimořádnými valorizacemi důchodů v roce 2022, které vytvořily výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu a tím ovlivnily rozhodnutí řady obyvatel v předdůchodovém věku.

V kraji pobírali druhé nejnižší důchody.

Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo činila v kraji 19 792 Kč, což znamenalo meziroční zvýšení o 2,2 tis. Kč, tj. 12,5 %. Tato hodnota byla o 518 Kč nižší než celorepublikový průměr (20 310 Kč). Proti roku 2018 se důchod v kraji zvýšil o 7,7 tis. (o 64,1 %). Mezi kraji ČR měl Olomoucký kraj druhé nejnižší důchody hned za krajem Karlovarským (19 557 Kč). Nejvyšší průměrný důchod pobírali důchodci v Praze (21 519 Kč). Muži v kraji pobírali starobní důchod sólo v průměrné výši 20 940 Kč, v případě žen to bylo 18 734 Kč. Finanční rozdíl ve výši starobního

důchodů mezi muži a ženami činil 2 206 Kč. V roce 2023 činil podíl průměrného starobního důchodu sólo na mzdovém mediánu 53,3 %.

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2023

Kultura

V roce 2023 bylo v kraji 481 knihoven.

Podle předběžných údajů bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 celkem 481 veřejných knihoven (vč. poboček), což řadilo kraj na šesté místo mezi kraji ČR. K 31. 12. 2023 poskytovala veřejné knihovnické služby v ČR dle údajů Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu síť 6 035 knihoven, z toho nejvíce jich bylo ve Středočeském kraji (772).

Knihovny v kraji (vč. poboček) disponovaly více než 4,4 miliony knihovních jednotek a registrovalo se zde 72 tis. čtenářů. Celkem zde bylo uskutečněno téměř 2,5 milionů výpůjček. Oproti předchozímu roku počet výpůjček klesl o 1,5 %.

V roce 2023 navštívilo veřejné knihovny 3,0 milionů návštěvníků a jejich počet zaznamenal rostoucí tendenci. Z celkového počtu návštěvníků knihoven bylo 63,9 % on-line hostů, což byl druhý nejvyšší podíl mezi kraji. Nejvíce registrovaných on-line návštěvníků bylo v Praze (91,1 %).

V roce 2023 bylo v kraji možné navštívit 18 muzeí včetně památníků, 2 galerie a 16 poboček muzeí a galerií. V těchto objektech bylo možné shlédnout 107 expozic a 196 výstav, čehož využilo 516 tis. návštěvníků. Nižší návštěvnost v letech 2020 a 2021 byla ovlivněna pandemií covid-19, poté se v letech 2022 a 2023 počty návštěvníků opět začaly zvyšovat.

Kraj má druhý nejnižší počet galerií, muzeí a památníků.

V porovnání s ostatními regiony se řadí Olomoucký kraj na druhé místo s nejnižším počtem galerií, muzeí a památníků. Méně jich bylo pouze v Karlovarském kraji (14 objektů), nejvíce v kraji Středočeském (62 objektů).

V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji 10 památkových objektů zpřístupněných za vstupné, které navštívilo 238 tis. návštěvníků. V areálu památek jsou často pořádány i kulturní akce, v roce 2023 se jich konalo 242 s účastí 91 tis. osob.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

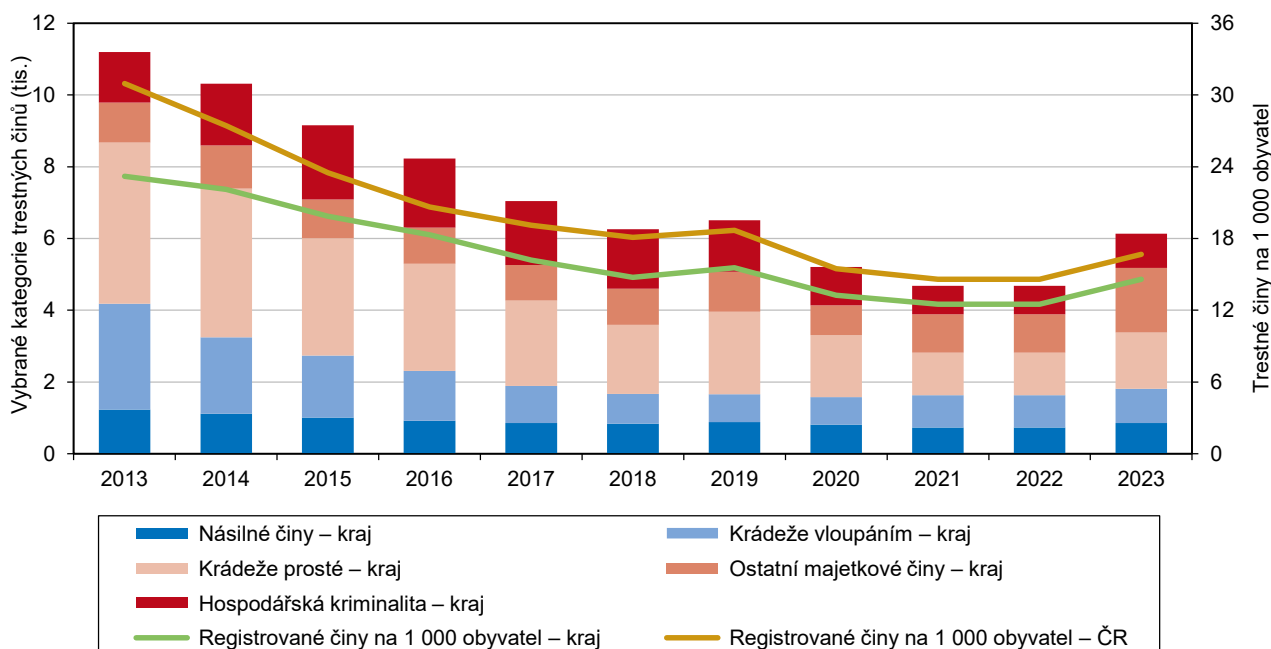
Počet trestných činů meziročně vzrostl o 110 skutků.

V průběhu roku 2023 řešila Policie České republiky na území kraje 9 224 trestných činů, což představovalo 5,1 % všech registrovaných skutků na území ČR. Proti předchozímu roku počet trestných činů v kraji vzrostl o 110, tj. o 1,2 %. Meziroční nárůst registrovaných trestných činů zaznamenalo dalších sedm krajů ČR, největší zvýšení bylo evidováno na Vysočině (7,0 %).

Při přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel středního stavu patřila kraji sedmá nejnižší hodnota (14,6). Na opačné straně mezikrajského žebříčku se nacházela Praha, ve které připadalo na každých tisíc obyvatel v průměru 30,4 registrovaných trestných činů (při celorepublikové hodnotě 16,7).

Graf 2. 13 Registrované trestné činy v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

V oblasti hospodářské kriminality bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 evidováno 948 trestných činů, což ve srovnání s předchozím rokem představovalo nárůst o 44 případů. Jako hospodářská kriminalita bylo klasifikováno 10,3 % trestných činů v kraji. Ve 147 případech se jednalo o úvěrový podvod (nárůst o 14,0 %), jako podvod bylo klasifikováno 205 případů (více než dvojnásobný nárůst), v 210 případech šlo o neoprávněný přístup a poškození záznamu v počítačovém systému (pokles o více než třetinu), v 52 případech o zkrácení daně a ve 34 případech o zpronevěru.

Objasněno bylo 56,1 % trestných činů.

Z celkového počtu registrovaných trestných činů v roce 2023 bylo 5 171 objasněno (56,1 %), dodatečně bylo objasněno 884 trestných činů (dodatečně objasněné skutky jsou ty, u nichž bylo trestní stíhání zahájeno již v předešlém roce či předešlých letech).

Z celkového počtu objasněných skutků v roce 2023 jich bylo 2 103 (tj. 40,7 %) spácháno osobami opakovaně trestanými. Pod vlivem návykových látek bylo spácháno 1 250 skutků, z toho 847 skutků bylo spácháno pod vlivem alkoholu. Děti, mladiství a nezletilí se dopouštěli nejčastěji násilné kriminality (úmyslné ublížení na zdraví, loupeže, nebezpečné vyhrožování), dále maření výkonu úředního rozhodnutí a výtržnictví, nevyvarovali se však ani mravnostním trestným činům (pohlavní zneužití).

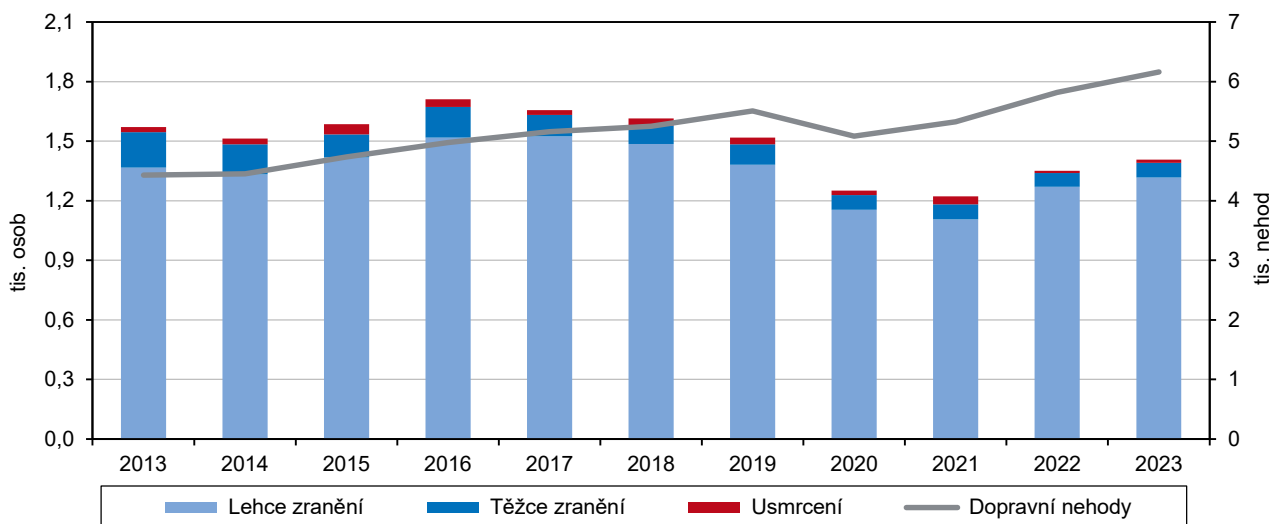
V kraji byla pátá nejvyšší nehodovost v rámci ČR.

Podle předběžných údajů Policejního prezidia České republiky bylo v roce 2023 v kraji evidováno 6 163 dopravních nehod, což představovalo 6,5 % všech dopravních nehod na území ČR. V rámci mezikrajského srovnání se jednalo o pátý nejvyšší počet dopravních nehod. Největší podíl na nehodovosti v ČR měly Středočeský kraj (17,1 %) a hlavní město Praha (15,0 %), nejmenší pak Karlovarský kraj (2,8 %).

V přepočtu dopravních nehod na 1 000 obyvatel středního stavu (9,7) kraj obsadil páté nejhorší místo za Ústeckým krajem (10,0), hl. m. Prahou (10,4) a kraji Středočeským (11,2) a Libereckým (11,7). Nejlépe na tom byl kraj Jihomoravský s hodnotou 4,8 dopravních nehod na 1 000 obyvatel středního stavu.

Graf 2. 14 Dopravní nehody a jejich následky na životě nebo zdraví v Olomouckém kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Průměrná výše škody u 1 dopravní nehody byla 79,5 tis. Kč.

Škody způsobené při dopravních nehodách v kraji činily v roce 2023 celkem 490,1 mil. Kč a proti předchozímu roku klesly o 16,8 mil. Kč, tj. o 3,3 %. Průměrná výše škody u jedné dopravní nehody dosáhla v roce 2023 hodnoty 79,5 tis. Kč a byla o 1,4 tis. Kč nižší než celorepublikový průměr (81,0 tis. Kč). Ve srovnání s předchozím rokem klesla o 7,6 tis. Kč (o 8,7 %).

Každá pátá nehoda si vyžádala následky na zdraví či životě.

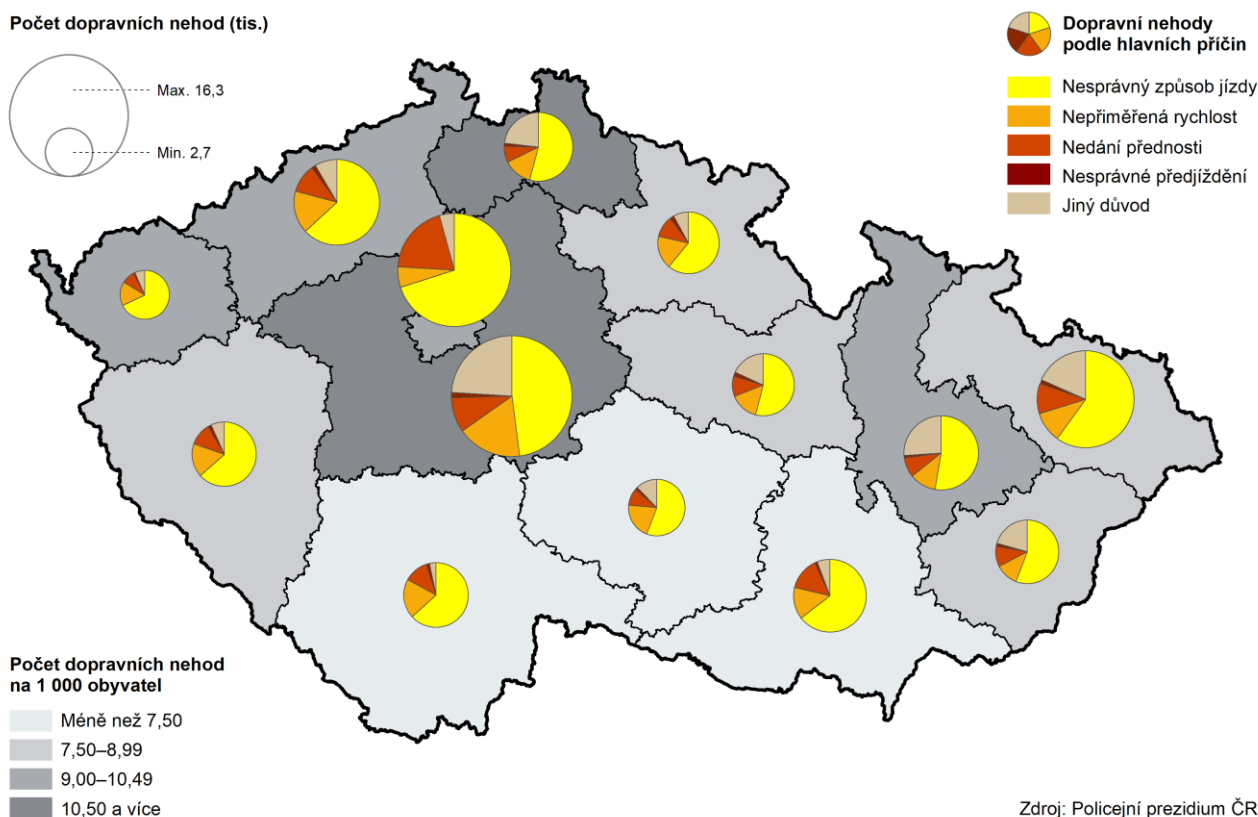
Z celkového počtu nehod v kraji si každá pátá nehoda vyžádala následky na zdraví či životě jejich účastníků (1 179 nehod, tj. 19,1 % z celkového počtu nehod). Mezi kraji vykazovaly nejvyšší podíl nehod s následky na zdraví a životě kraje Jihomoravský (38,9 % z celkového počtu nehod), Jihočeský (35,8 %) a Kraj Vysočina (33,1 %).

V kraji zemřelo do 24 hodin po dopravní nehodě 17 osob, což bylo o 5 osob více než v roce předchozím. Meziročně se také zvýšil počet těžce a lehce zraněných. Těžce

zraněno bylo 74 účastníků nehod, tedy o 5 více než v roce 2022, s lehkým zraněním bylo evidováno 1 316 osob (meziroční zvýšení o 46 osob).

Dopravní nehody v krajích ČR v roce 2023

Nejčastější příčinou dopravních nehod byl nesprávný způsob jízdy.

Nejčastější příčinou dopravních nehod v Olomouckém kraji v roce 2023 byl nesprávný způsob jízdy (3 248 nehod, tj. 52,7 % z celkového počtu nehod). Dalších 714 nehod bylo způsobeno nepřiměřenou rychlostí jízdy, v 522 případech nedáním přednosti v jízdě a 66 řidičů způsobilo dopravní nehodu při nesprávném předjíždění. Nesprávný způsob jízdy zapříčinil 8 úmrtí, nepřiměřená rychlost jízdy stála život dalších 6 lidí a kvůli nedání přednosti v jízdě zemřely 3 osoby.

Viníky dopravních nehod byli ve většině případů řidiči motorových vozidel.

Ve většině případů byli viníky dopravních nehod řidiči motorových vozidel, kteří způsobili 68,9 % dopravních nehod. Ke 23,8 % nehod došlo při střetu s lesním či domácím zvířetem, u 0,6 % dopravních nehod byl viníkem chodec. Nejvíce dopravních nehod šetřili policisté v kraji v říjnu (10,1 %), nejméně v únoru (6,0 %). Co se dnů v týdnu týká, nejvíce nehod se stalo v pátek (16,2 %), nejméně v neděli (10,4 %).

Počet řidičů s přestupkem se v kraji meziročně zvýšil o 8,4 %.

K 31. 12. 2023 bylo v Olomouckém kraji v centrálním registru řidičů dle Ministerstva dopravy evidováno 27 404 řidičů, kteří se dopustili přestupku započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Z celkového počtu řidičů v kraji se dopustilo přestupku 6,9 %, čímž se region zařadil na šesté místo v ČR. Nejnižší podíl řidičů s přestupkem byl registrován v hl. m. Praze (5,3 %), naopak nejvyšší podíl řidičů s přestupkem měl Moravskoslezský kraj (9,6 %). Počet řidičů s přestupkem se v Olomouckém kraji meziročně zvýšil o 2 124, tj. nárůst o 8,4 %. V roce 2023 se region podílel na celkovém počtu bodovaných řidičů v ČR 5,7 %.

Počet požárů se meziročně snížil o 17,0 %.

Podle údajů zpracovaných Hasičskými záchrannými sbory ČR bylo na území kraje v roce 2023 evidováno celkem 863 požárů. Ve srovnání s předchozím rokem klesl jejich počet o 177, tj. o 17,0 %. Meziroční snížení počtu požárů se týkalo všech krajů ČR, v Olomouckém kraji bylo toto snížení šesté nejvyšší. Nejvýraznější pokles počtu požárů byl evidován v Kraji Vysočina, a to o více než čtvrtinu. Na celkovém počtu požárů vzniklých v ČR se Olomoucký kraj podílel 4,9 %.

V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu byl počet požárů v kraji třetí nejnižší.

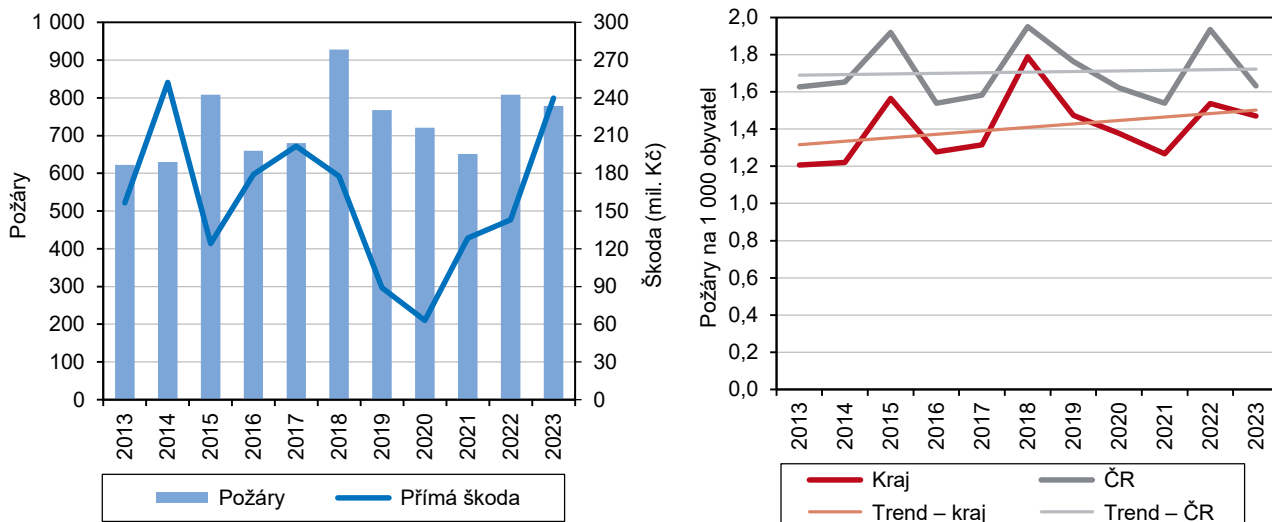
Olomoucký kraj se s relativním vyjádřením 1,4 požáry na 1 000 obyvatel středního stavu zařadil na třetí místo mezi kraje ČR. Nižší hodnoty měly kraje Jihomoravský (1,3) a Zlínský (1,1). Nejhorší situace byla v Karlovarském kraji (2,3 požárů na 1 000 obyvatel středního stavu).

I přes meziroční nižší počet požárů došlo v Olomouckém kraji k nárůstu přímých škod. Přímá škoda ve výši 236,5 mil. Kč se proti předešlému roku zvýšila o 64,0 mil. Kč, tj. o více než třetinu, a stala se tak nejvyšší zaznamenanou škodou od roku 2000. Jedním požárem byla v roce 2023 v průměru způsobena škoda ve výši 274,0 tis. Kč.

Hodnota majetku uchráněného před požáry v Olomouckém kraji v roce 2023 dosáhla částky 1 165,5 mil. Kč a představovala téměř pětinasobek hodnoty přímých škod. Mezi nejčastější příčiny vzniku požáru v Olomouckém kraji v roce 2023 patřily nedbalostní jednání, úmyslné zapálení a technické závady. O nedbalost se jednalo v 259 případech, v 238 případech byl požár založen úmyslně nebo ho způsobily děti (dětí do 15 let věku zapříčinily celkem 7 požárů), technická závada byla příčinou vzniku 221 požárů. U 19 případů nebyla příčina požáru zjištěna nebo objasněna.

Graf 2. 15 Požáry v Olomouckém kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

V přepočtu na 1 000 požárů byl mezi kraji počet usmrcených nejvyšší.

V souvislosti s požáry bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 zraněno 71 osob, z toho 10 příslušníků nebo členů hasičských záchranných sborů. O život přišlo celkem 10 osob. V mezikrajském srovnání byl počet zemřelých při požárech v Olomouckém kraji čtvrtý nejvyšší. V přepočtu usmrcených na 1 tisíc požárů měl Olomoucký kraj smutné prvenství (11,6 usmrcených na 1 tisíc požárů).

